

fandtes i disse Udtryk, thi naar der stod, at de, der kom fra andre Steder, skulle være frie, saa maatte det jo ligesaa vel gjælde om dem, der kom fra Odense eller Aalborg, som om dem, der kom fra Kjøbenhavn eller Wernigerode, men paa den anden Side, naar det skulde have sit Forblivende ved det Samme som hidtil, at Læugsmesterne fra Kjøbenhavn og Wernigerode, men ikke Læugsmesterne fra Odense og Aalborg kunne nedsette sig i Kjøbenhavn, uden at gjøre Mesterstyffe, — og da jeg, som sagt, tryffede Udvalget paa det samme Sted, saa skete det en Dag, da jeg ikke havde Leilighed til at være her tilstede — og det kunde vel heller ikke have hjulpet, at det efter Forslag fra Udvalget blev vedtaget, at dette „andesteds fra“, som saa flemt kunde misforstaaes, at det kunde komme til at gjælde om danske Byer, skulde forandres til: „udenlands fra“; naa, derved var unegtelig Selvomstgelsen i Enden hævet, men den kom igjen i Begyndelsen, nemlig derved, at Overkriften, som siger, at herved opheves de Fremmedes Forrettigheder, som til at staae i aabenbar Modstrid mod Slutningen, nemlig at Folk udenlands fra skulde have en Ret, som de Indenlandske ikke maatte gjøre Fordring paa. See, dette „udenlands fra“, det var det, som stødte det andet Thing, ingenlunde fordi, at de Danske derved udelukkes, men fordi man var bange for, at derved udelukkes Folk fra Slesvig og Holsten, men det nænnede man ikke, sølgelig satte man ind, at denne Frihed skulde tilkomme alle dem, som kom fra Steder udenfor Kongeriget, saa at nu ere de Fremmedes Forrettigheder udstrakte til en Deel af Monarchiet, men kun ikke til Kongeriget; det synes mig dog at være for galt, navnlig for galt i en Lov, der kom fra den danske Rigsdag. Nu kunde det jo ikke undgaae min Opmærksomhed, at dette ikke mere lod sig ændre, uden at Følgen blev den, at nærværende Lov ikke kom ud denne Gang, og det vilde have været nok til at forhindre mit Andringsforslag, dersom jeg ikke stod i den Tro, at det var bedst, at Loven denne Gang ikke kom ud. Det er vistnok ikke af de Grunde, som nylig bleve anførte af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg

Amts 6te Valgfreds (J. A. Hansen), at jeg troer, at det Bedste var, om Loven ikke kom ud ved dette Rigsdagsmøde, men, dersom min Stilling her i Thinget ikke var saaledes, at det synes, som om Thinget virkelig staaer i den Formening — jeg maa naturligtviis kalde det en Bilsfarelse — at det ikke kan være bekendt at antage noget Forslag fra Rigsdagsmanden for Odense Amts 2den Valgfreds (Grundvig) og ham fra Aalborg Amts 1ste Valgfreds (Zahle), selv naar det skulde slumpe til at være ganske fornuftigt, da vilde jeg idag have stillet en Dagsorden om at henlægge nærværende Lov i Betragtning af to Ting. Den ene, at der vel netop under den nærværende Krisis er den største Trang til Næringsfrihed, men at denne vil paa ingen Maade indtræde ved nærværende Lov, som jo kun aabner en Udsigt til, at den skal indtræde om 5 Aar; som saadan vil Loven altsaa ikke gavne dem det Allermindste, der trænge til Næringsfrihed, men de ville Alle, naar man trøster dem med 1862, svare, at medens Græsset groer, døer Hørsemo'er. Det var nu den ene Ting. Den anden er, at under nærværende Omstændigheder vil Loven, saavidt jeg kan ffønne, netop gjøre saa megen Skade, som den paa nogen Maade kan gjøre; thi medens Næringsfriheden, som tilsigtes, ikke i den fjerneste Maade kan komme til at vise sin Gavnlighed, ville de Næringsdrivende, som daglig mere og mere komme til at søle, hvoreledes Omstændighedernes Tryk ogsaa rammer dem, give denne Lov Skylden for det Hele (Fischer: Ja, Hør!). Altsaa Misforføielsen og Forbittrelsen ville i dette Dieblik næres mere ved Loven, end det ellers nogensinde kunde see ved en Lov om Næringsfrihed, medens den, som sagt, ikke vil hjælpe det Allermindste. See, derfor er det, at jeg, som sagt, dersom det ikke havde været saa, at det var unyttigt, om jeg havde gjort det, vilde have stillet et Forslag om, at Thinget og Ministeren, eller en af dem, men helst de Begge, skulle stemme for, at denne Lov ikke kom ud, men at derimod Indholdet af § 16 om fri Næringsstrax fattes i Kraft. Jeg tør sige, at et saadant Skridt, uden i det Allermindste at nære Forbittrelsen i Gemytterne, vilde tjene ikke